

Крејг Мазин и Фред Тојел

НИСАМ ЖЕЛЕО ДА СЕ ИКО ОСЕТИ УГОДНО

Фред Топел: [...] Чини се да свака епизода серије уводи нови елементи. Да ли Вам је ова структура била јасна или Вам је било тешко да одлучите да ће се прва епизода фокусирајући на експлозију, да ће група увести научнике у причу, трећа ће провести више времена у болници, а четврта са војницима?

Крејг Мазин: Да, све то је било делимично намерно јер сам желео да наставим да приказујем људима другачије аспекте и стране овог веома компликованог догађаја, и никада нисам желео да се ико осети угодно. Ова серија се никако не приближава ономе што се назива сапуница. Она се заиста бави веома широким и веома различитим погледима на овај догађај који је, на моменте, ужасавајући, али такође и инспиративан.

Ф. Топел: Да ли су Валериј Легасов и Борис Шчербина представљени као донекле необичан пар?

К. Мазин: И да и не. Ја мислим да обојицу мучи исти проблем, али на различите начине, и мислим да је то прилично тачно и за све што се одвијало на терену током догађаја у Чернобиљу. Имали сте људе који су били прави верници. Они су били тако невини и одрасли су унутар совјетског система моћи. Валериј Легасов је био посвећени комуниста. Неки би рекли да је био и фанатик. А Борис Шчербина је био дугогодишњи партијски апаратчик. Он је био бирократа, а обојица су били део совјетског система. Пролазећи кроз процес чернобиљске катастрофе, натерани су да се суоче са тим како је тај систем пропао и размисле које ће бити њихово место у њему. Постоје различите врсте људи који су имали различите врсте послова, али су ипак натерани да пронађу неку врсту заједничког језика [...] а заједнички језик био је сам Чернобиљ. То је само онемогућило сваку рационалну особу, онемогућило јој да напосто настави живот у стању идеолошког порицања. [...] Наша култура рефлектује оно што је истинито. Али не рефлектује то увек поуздано. Она може да искриви ствари. У овом случају, покушао сам да доведем јунаке до стадијума који могу да препознам, нарочито када Борис Шчербина схвати током друге епизоде да ће умрети, и тада се све мења. Размишљам о његовим хвалисањима, јер је прави Шчербина био озлоглашен галамција који је пробао да поправи ствари тако што је викао док се оне не остваре. Нешто тако велико као Чернобиљ и разорно као Чернобиљ одузме вам ту способност. Узме вам оружје. Он је био навикнут на одређену врсту моћи коју му је Чернобиљ отео. Чернобиљ му је отео и сам живот. И мислим да након тога схвата да је он овде зарад вишег циља. Дакле, оно што их толико спаја није пријатељство већ то што та два човека прихватају одређену врсту егзистенцијалне сврхе која је њихова заједничка сврха. Путем тога, они могу да виде људскост оног другог.

Ф. Топел: *Да ли Чернобиљ илуструје универзалну истину да нико никада не жели да слуша особу која зна шта се заиста дешава?*

К. Мазин: Да. И можемо видети да се сада све више мучимо са глобалним ратом против истине. А оно што смо некада сматрали доменом Совјета – неку врсту слављења лажи и медија у служби пропаганде – сада схватамо да је унутар нас самих, и овде на Западу. То видимо сада у Великој Британији и сви се боримо са тиме. Изненађује ме то необично одбијање стручњака. Када нам кажу да је „елита“ најгора реч у политици, питам се кога другог треба да подржавамо ако не најквалификованије и најпапетније и најупућеније људе? Данас живимо у чудном свету у којем се научницима често руга и у којем се истина непрекидно доводи у питање, а ми трпимо због тога. А једна ствар коју чернобиљска катастрофа истиче, и то је заправо и поента свега, јесте да истину није брига. Није јој битно да ли игноришемо стручњаке. Није јој битно да ли унижавамо цео концепт стручности. Климатске промене ће наставити да се дешавају и, слично томе, у четвртном реактору несреће настављају да се дешавају без обзира да ли ми то желимо или не.

Ф. Топел: *Приметио сам 2004. године да су републикански кандидати називали Цона Керија елијасијом и говорили да је лоше знаћи различите ствари.*

К. Мазин: [...] Када погледам по Лос Анђелесу и видим застрашујуће ниске постотке вакцинисаних људи у богатим, напредним четвртима, изненађен сам и ужаснут. Тај проблем је свуда. [...] Лекција Чернобиља јесте да лагање и игнорисање чињеница имају погубне ефекте, а да ми то можемо радити и наставити с тим. Можемо наставити да бирамо ријалити звезде на високе функције и можемо веровати у шта год желимо и читати ствари на Фејсбуку и одлучивати да су истините, али тако гомиламо дуг истини, а тај дуг ће доћи на наплату, на овај или онај начин.

Ф. Топел: [...] *Мислим да смо видели забележене примере шока у историји, знајно пре Чернобиља. Идеја је да би требало учити из прошлости. Да ли је неизбежно да једноставно наставимо да понављамо овај циклус? Можемо ли да дођемо до момената када славимо истину?*

К. Мазин: Чудно је, али мислим да нада често долази у облику културе јер ми јесмо проклетни да понављамо историју. Али, када постоје случајеви који се могу приближити нама као врсти путем емотивног искуства тих тренутака, ми напokon видимо шта треба урадити. Рекао бих да је након филма *Титаник* постало неспорно да ће бродови имати довољно чамаца за спасавање људи. Нико више неће направити такву грешку. Када погледате на историју ропства у Сједињеним Државама и када видите утицај који је имао роман *Чича Томина колиба*, култура је понекад једини начин да усмерите људе на емотивну истину и натерате их да осете зашто нешто мора да се промени. Ако постоји икаква нада коју имам за серију као што је ова коју смо снимили, то је да усмеримо људску пажњу управо на то и да натерамо људе да осете шта значи само саслушати причу уместо истине и игнорисати истину, те их наведемо да разумеју да су људи пропатили.

Ф. Топел: *Ти примери ме заиста посећају да су се неке ствари промениле набоље.*

К. Мазин: Јесу. Некада мислимо о филмовима и телевизијском програму као о нечему страном. И они то јесу, претпостављам, у односу на лекове који нам спасавају животе или ужасне вести, али ове ствари имају потенцијал да чине добра дела са културом коју стварамо. То је један од разлога зашто сам био толико закупљен покушајем да испричам причу најверодостојније могуће, јер морате да промените ствари да бисте могли испричати причу у другачијем формату. Постоји један додатни елемент, подкаст који радимо. Дакле, након емитовања сваке епизоде, снимимо подкаст¹ посвећен тој епизоди, у којем ћемо проћи кроз све ствари које су биле историјски тачне и оне које смо променили и зашто смо то урадили, јер желим да будем одговоран и за то.

Ф. Топел: *То звучи као врло иновативан начин коришћења модерних повезаних медија да би се можда и проговорило о мани коју људи често истичу у биографским или историјским драмама.*

К. Мазин: Да, мислим да ми је постало веома јасно и пре но што смо снимили први кадар да ми не смемо, ако се наша прича добрим делом бави и опасностима измишљања, да будемо оптужени за ту ствар. А, опет, измишљање је суштински погрешно. Сматрам, дакле, да је то важна ствар. Разумем зашто се људи боје да то раде јер би могли да помисле како подривају сопствену причу. Мени не смета да подривам своју причу говорећи људима: „Видите, у овоме је ствар. Валериј Легасов је имао жену и децу. Нисам их приказао, а ево и због чега – јер нисам имао довољно простора.“ Али није ми проблем да вам кажем да су они постојали или да објасним зашто сам направио тај избор, а ви се можете сложити с тим или не, али се ја не бојим да подривам то шта сам урадио овде јер се ми бавимо истином најбоље што можемо.

Ф. Топел: *[...] Пошто праћите трендове у филмској индустрији, очигледно је да је употреба за сценаристима већа него икад, али да ли је тренд искоришћавања сценарија да раде бесплатно сада распростирањенији? Како сценаристи могу да заштите сами себе?*

К. Мазин: Мислим да могу казати да је тај тренд увек био присутан и увек је био распрострањен. Тешко је. Постоје ствари које Удружење [Удружење сценариста Америке – прим. ур.] сада ради, а за које мислим да су врло охрабрујуће. Дакле, када почнете да радите, притиснете дугме за старт и Удружење прати ваш напредак и може да вас провери и пита вас како напредујете. Тада имате прилику да кажете: „Тренутно радим на трећој бесплатној верзији сценарија.“ И онда они могу да се укључе. Но, увек ће постојати потреба за појединачном храброшћу и појединачном заштитом сопствених интереса, а то је тешко јер је индустрија направљена тако да се сценаристи осећају беспомоћно. Они су застрашени и тешко је бити у позицији да кажете: „Не, ја нећу то да урадим.“ И мени је тешко да кажем продуценту: „Жао ми је, али ја не радим верзију за продуценте“. Радим само верзије за које сам плаћен.“ Увек ме дочека шок и тишина.

¹ Доступно на линку: <https://www.youtube.com/watch?v=rUeHPCyYtWYQ>

Они напосто не могу да верују шта чују. Ја се само питам: „Зашто вас шокира мој став да нећу да радим бесплатно? То је чудно.“ Али ствари су једноставно такве.

Ф. Топел: [...] *Да ли мислиш да овим њочиње нова фаза Ваше каријере?*

К. Мазин: Да, мислим да је тако. [...] Искуство рада на серији *Чернобил* је представљало невероватну срећу за мене од почетка до краја. И док не жалим ни за једним тренутком свог рада на дугометражним филмовима или комедијама или било каквим филмовима на којима се моје име појављује или не, овакав процес рада на телевизијским серијама је био нешто што ме је највише испунило. Био је то посао пун љубави.

Изворник: <https://www.slashfilm.com/craig-mazin-interview-chernobyl/>

(С енглеској превео **Драјан Бабић**)